

Unió General de Treballadors
de Catalunya

17 d'octubre

**Dia Internacional per a
l'Eradicació de la
Pobresa**

UGT de Catalunya
Octubre 2011

Pobresa a Catalunya

*A Catalunya **1.375.477** persones estan en situació de risc a la pobresa, això significa que 1 de cada 5 persones que viuen a Catalunya són pobres.*

*Una xifra bastant considerable si a més comptem que el **10% de la població més rica de Catalunya té una renda 10 vegades superior a la del 10% de la població més pobre**. Avui els rics són més rics i els pobres més pobres: tres anys enrere aquesta diferència era del 7,51.*

Tothom sabem de la importància del treball remunerat per garantir uns ingressos suficients i com a element central de la inclusió social. Però avui dia hem de començar a qüestionar la idea de què un lloc de treball sigui una garantia de benestar, ja no podem dir que el treball estigui sent una font estable, i en alguns casos tampoc suficient d'ingressos.

*La incidència de la pobresa també afecta les persones treballadores: **el 12% de les persones ocupades i el 28% de les persones desocupades** tenien uns ingressos inferiors al llindar de la pobresa.*

556.000

Persones actives en el mercat de treball en situació de risc a la pobresa: 383.000 persones ocupades i 173.000 persones desocupades.

439.300

El 64% de les persones desocupades no reben prestació ni subsidi per desocupació.

*Dels més afectats per la pobresa, són els menors. La pobresa infantil a Catalunya supera amb escreix la mitjana de la població: **el 23,4% dels menors de 16 anys estan en situació de risc de pobresa.** I això en bona part es deu a la situació dependent dels menors a les rendes de treball, d'un treball que cada dia s'està fent més precari i inestable, però també a l'escassa protecció de la infància en el nostre sistema de protecció social.*

277.605

Gairebé 1 de cada 4 menors de 16 anys estan en risc a la pobresa.

*El baix nivell de desenvolupament del nostre estat de benestar ofereix unes insuficients prestacions econòmiques: **al voltant del 75% de les pensions són inframileuristes.** Aquest fet propicia que*

la gent gran sigui un altre col·lectiu on el risc de pobresa incideix amb més força.

305.598

Una de cada quatre persones de 65 o més anys tenen uns ingressos inferiors al llindar de la pobresa.

*Les dades es tornen especialment dramàtiques si concorren altres circumstàncies personals tals com la soledat. **Entre la gent gran que viu sola a la seva llar, el risc de pobresa s'eleva fins al 41,4%.***

*Entre les persones més vulnerables a patir els efectes de la pobresa estan les dones de 65 i més anys, col·lectiu que els seus ingressos depenen en gran mesura per les quanties de les seves prestacions econòmiques. **El 28% de les dones de 65 anys i més tenen ingressos inferiors al llindar de la pobresa.***

387.715

Pensionistes de viduitat amb una pensió mitjana de 587,87 euros mensuals.

57%

La quantia mitjana de les pensions de les dones representen només el 57% de la quantia mitjana de les pensions dels homes.

Les famílies carreguen les mancances del nostre estat de benestar, complint encara una funció cabdal d'assistència a les persones dependents. El "matalàs familiar" resulta fonamental per a evitar situacions de risc d'exclusió social entre la gent jove, a on la incidència dels models contractuals més precaris i el significatiu creixement de l'atur des del començament de la crisi podrien amenaçar el nivell de benestar en el que es venia movent.

*De la mateixa manera, les mesures derivades de la Llei de la Dependència no resolen el fet que la família en gran mesura continuï assumint la cura de les persones dependents per motius d'edat, malaltia o discapacitat. Aquestes funcions suposen de fet un important cost per als ciutadans i les ciutadanes, situant algunes famílies en risc de pobresa. **Aquest risc és especialment significatiu en les famílies monoparentals (40,9%) i en les nombroses (60,3%).***

1.715.000

Llars que arriben amb alguna dificultat a finals de mes, un 21% més que tres anys enrere.

55.568

Famílies amb l'habitatge en procés d'execució hipotecària del 2007 fins juny del 2011.

Les persones immigrades acostumen a no disposar d'aquest "matalàs familiar", sent un dels altres col·lectius on el risc de pobresa és més elevat. Per una banda la situació de les persones immigrades en el mercat de treball no és la més favorable: les incerteses laborals, la temporalitat i l'atur són factors que es reproduïxen més en aquestes persones. Per una altra, les entrades i sortides més freqüents en el mercat de treball per part d'aquest col·lectiu, dificulta que hagin pogut generar dret per a percebre algun tipus de prestació contributiva i que depenguin més de la seva situació legal al país o de l'ajuda assistencial que ofereix el nostre govern, en tot cas molt inferior a qualsevol tipus de prestació contributiva.

Les desigualtats que pateixen les persones immigrades són molt presents en l'accés al món laboral regulat, en l'accés a l'habitatge, així com també en el dret d'accés als serveis socials.

38,9%

És la taxa de risc a la pobresa de les persones amb nacionalitat estrangera.

*L'actual crisi ha evidenciat encara més els dèficits que té el nostre estat de benestar i les mancances en els seus efectes redistributius i d'igualtat d'oportunitats. Les dades que hem anat donant demostren que no s'estan destinant els recursos econòmics suficients per a pal·liar la pobresa: **les persones amb rendes que depenen d'una prestació econòmica tenen un major risc de caure en la pobresa econòmica.***

351.345

Només 1 de cada 5 persones surten de la situació de risc a la pobresa gràcies a les transferències socials.

La UGT de Catalunya davant la Pobresa

L'actual context crisi econòmica ha fet augmentar les necessitats de la població, situant nous sectors de la societat en risc de pobresa. I quan és el moment de tenir un estat de benestar més fort, és quan assistim a un atac sense treva cap al nostre Estat de Benestar legitimat pels dogmes neoliberalistes que perceben la despesa pública social com un perill per l'estabilitat econòmica del país i, emprèn la crisi com la gran excusa per a poder aprimar el nostre estat de benestar i retallar encara més la despesa en polítiques socials, educatives, sanitàries, etc.

Per a la UGT de Catalunya l'austeritat en la despesa social no és cap solució a la situació generada per la crisi, perquè l'austeritat és precisament allò que caracteritza a l'actual política de protecció social de la Generalitat i de l'Estat. Austeritat que es fa palesa en el baix percentatge del PIB que es destina a la protecció social i en l'escassa reducció del risc a pobresa que produeixen les transferències socials.

En l'actual context de crisi, cal reprendre la idea de despesa social com inversió. Cal que es revalori i s'enforteixi la protecció

social i que el sistema català esdevingui un model referencial en aquesta matèria, contra les veus que clamen per la seva progressiva extinció amb l'excusa de la necessitat de retallar la despesa.

És en moments de recessió econòmica com l'actual, en què són moltes les persones les que es troben en situacions de vulnerabilitat i en què les desigualtats poden dirigir-nos cap a una fractura social, quan és més necessari que mai invertir en polítiques socials i en serveis públics, com a condició necessària per a cobrir les necessitats de la ciutadania i garantir una societat cohesionada i més igualitària, però també com una veritable garantia de creixement econòmic i de creació d'ocupació.

Potser ja és moment de preguntar-nos en com els recursos econòmics que necessitem per a finançar la despesa social i empènyer definitivament un Estat de Benestar fort i suficient.

La pressió fiscal en Espanya se situa en un 32% davant el 43% d'alguns països nòrdics i la despesa pública social com a percentatge del PIB se situa en un 20,3% davant el 27% de la mitjana de la Unió Europea dels 15.

Per tant, no és cert que no hi hagin recursos suficients per sustentar el nostre estat del benestar. Aquests existeixen i han augmentat exponencialment durant els anys de bombolla immobiliària, però el problema és que no es recaptin, perquè els seus propietaris o no estan obligats a tributar, o disposen dels mecanismes per cercar vies per evadir el pagament dels impostos, o bé no declaren aquests ingressos cometent frau fiscal. Això succeeix perquè no hi ha una voluntat política real i ferma de plantar-se davant els interessos i privilegis d'uns quants que, sota l'excusa de la globalització del capital, aconseguen mantenir l'estatus quo de classe privilegiada.

En els darrers anys la política fiscal espanyola, lluny d'aproximar-se als estàndards fiscals europeus, ha engrandit l'esclletxa iniciada amb la dictadura i està afavorint l'acumulació i no redistribució de la riquesa. Així, les darreres reformes fiscals aprovades a Espanya i els canvis proposats per l'actual Govern de la Generalitat han augmentat la regressivitat del sistema.

Per tot plegat, per a la UGT de Catalunya és imprescindible que el poder polític adopti decisions valentes efectuant els següents canvis en la política d'ingressos del Govern.

- **Perseguir el frau fiscal:** a Catalunya es generen recursos suficients, el problema és que no es recapten. Es calcula que l'Estat deixa d'ingressar 90.000 milions d'euros anuals i 16.000 dels quals correspondrien al que deixa d'ingressar Catalunya anualment. Aquests 16.000 milions d'euros anuals equivalen al 40% del pressupost de la Generalitat pel 2010 o al 50% del deute públic català.
- **Efectuar una revisió dels beneficis fiscals (deduccions i desgravacions)** El 2010 van suposar més de 1.600 milions d'euros, diners que no es van recaptar. No crear-ne de nous, com per exemple la deducció per pagament de mútues de sanitat privades, que només beneficiaria a aquelles persones capaces de finançar un sistema de sanitat privat i deixaria les arques públiques sense uns recursos del tot necessaris.
- **Incrementar la progressivitat del sistema fiscal català,** de manera que contribueixi més qui més té. En aquest sentit, és imprescindible recuperar l'Impost de Successions i Donacions, la pràctica eliminació del qual només ha servit per afavorir la classe adinerada del país, i augmentar la progressivitat de l'IRPF.

- ***Introduir canvis en la fiscalitat ambiental a Catalunya en convergència amb l'europea.***
- ***Prioritzar la despesa i augmentar l'eficiència des de la lògica pública i garant de la igualtat d'oportunitats.***

I finalment,

- ***Desenvolupar la renda garantida de ciutadania, d'acord amb els articles 24.3 i 25.2 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, en els que es diu que les persones en situació de pobresa o d'exclusió del mercat laboral sense mitjans de subsistència propis, tenen dret a rebre una renda garantida de ciutadania que els permeti dur una vida digna.***